

TCI-CERT	UPUTSTVO	UP-ST-01
Naslov:	PRAVILA SERTIFIKACIJE OSOBA	Izdane/revizija: 1/0
Izradili: Igor Đokić Mara Kovačević	Odobrio: Vesna Peruničić	Datum: Jun, 2024.

Uvod

Sertifikacija osoba jedan je od načina za pružanje osiguranja da sertifikovana osoba ispunjava zahteve šeme sertifikacije.

Svrha ovog uputstva je informisanje potencijalnih korisnika i svih zainteresovanih strana o detaljima postupka sertifikacije osoba u sertifikacionom telu Tehnički centar - Inspekt - CERT (TCI-CERT).

1 Predmet i područje primene

Pravila sertifikacije osoba se primenjuju za šeme sertifikacije osoba za ispitivanje bez razaranja i zavarivača, što obuhvata način specificiranja zahteva i postupka sertifikacije osoba.

Dokument je namenjen korisnicima i osoblju sertifikacionog tela TCI-CERT.

Sertifikaciono telo TCI-CERT sprovodi svoje šeme sertifikacije u skladu sa zakonskim odredbama, tehničkim propisima, srpskim i međunarodnim standardima, internim procedurama i to:

- **za ispitivanja bez razaranja** u skladu sa procedurom PR-ST-05 i zahtevima standarda SRPS EN ISO 9712:2022, i u skladu sa odredbama Pravilnika o opremi pod pritiskom ("Službeni Glasnik RS" br. 114/2021) koji je u skladu sa osnovnim zahtevima Direktive 2014/68/EU za opremu pod pritiskom.
- **zavarivača** u skladu sa procedurom PR-ST-04 i zahtevima odgovarajućih standarda SRPS EN ISO 9606-1:2017, SRPS EN ISO 9606-2:2009, i u skladu sa odredbama Pravilnika o opremi pod pritiskom ("Službeni Glasnik RS" br. 114/2021) koji je u skladu sa osnovnim zahtevima Direktive 2014/68/EU za opremu pod pritiskom.

2 Referentni dokumenti

Referentni normativni dokument na osnovu kojeg je izrađen ovaj dokument je:

- SRPS ISO/IEC 17024:2012 - Ocenjivanje usaglašenosti - Opšti zahtevi za tela koja obavljaju sertifikaciju osoba.

3 Termini i definicije

U ovom dokumentu koriste se odgovarajući opšti termini i definicije iz referentnih dokumenata:

3.1 **IBR metoda** (NDT method) disciplina koja primenjuje fizički princip u ispitivanju bez razaranja. Npr: Ultrazvučni

3.2 **Opšti ispit**: pismeni ispit koji se odnosi na principe metode ispitivanja bez razaranja.

3.3 **Opšti deo ispita** (*general examination element*): pismeni ispit koji se odnosi na principe metode ispitivanja bez razaranja.

3.4 **Specifični ispit** (*specific examination element*): ispiti koji se odnose na tehnike ispitivanja koje se primenjuju u pojedinačnom sektoru, na znanja o proizvodu koji se ispituje, o standardima, pravilima, specifikacijama i kriterijumima prihvatljivosti.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

3.5 **Praktični ispit** (*practical examination element*): ocenjivanje praktičnih veština pri kojem kandidat pokazuje poznavanje ispitivanja i sposobnost izvođenja ispitivanja.

3.6 **Ispitivač** (*examiner*): lice kompetentno za sprovođenje i bodovanje ispita, gde ispit zahteva profesionalnu procenu

3.7 **Industrijsko iskustvo** (*industrial experience*): radne aktivnosti koje se obavljaju pod nadzorom, metodom NDT u datom sektoru, potrebne za sticanje veštine i znanja za ispunjavanje odredbi kvalifikacije

3.8 **Proces sertifikacije** (*certification process*) aktivnosti kojima sertifikaciono telo utvrđuje da lice ispunjava uslove za sertifikaciju, uključujući prijavu, procenu, odluku o sertifikaciji, obnavljanje, recertifikaciju, upotrebu sertifikata i logotipa/oznaka

3.9 **Sertifikat** (certificate) document izdat od strane sertifikacionog tela prema specificiranim odredbama, kojim se potvrđuje da je imenovana osoba pokazala kompetentnost definisanu sertifikatom.

3.10 **Resertifikacija** (*recertification*): proces za produženje važenja sertifikata, ispitivanjem ili na drugi način uveravanjem sertifikacionog tela da su ispunjeni objavljeni kriterijumi za ponovnu sertifikaciju

3.11 **Obnavljanje** (*renewal*) proces za produženje važenja sertifikata u bilo koje vreme do pet godina nakon uspeha na inicijalnom, dopunskom ili recertifikacionom ispitu.

3.12 Skraćenice:

TCI: Tehnički centar - Inspekt

ST: Sertifikaciono telo

IBR: ispitivanja bez razaranja

4 Odgovornosti i ovlašćenja

Pravila sertifikacije poštuju i pridržavaju ih se svi učesnici procesa sertifikacije iz TCI-CERT i nosioci sertifikata.

5 Opis aktivnosti

5.1 Nepristrasnost

Nepristrasnost u odnosu na podnosioca zahteva za sertifikaciju, TCI-CERT dokazuje na način da ne učestvuje u poslovima obuke, usluge savetovanja vezanih za obuke ili u bilo kojim drugim aktivnostima kojima bi sertifikaciono telo ili njegovo osoblje ugrozilo propisanu nepristrasnost.

Posebna pažnja se obraća na značaj nepristrasnosti osoblja koje pruža usluge sertifikacije i to kroz:

- profesionalno obavljanje poslovne delatnosti;
- čuvanje poslovnih tajni, poverljivih informacija i vlasničkih prava korisnika usluga;
- identifikacije postojećih ili potencijalnih sukoba interesa radi obezbeđenja objektivnosti;
- izbegavanje uključivanja u bilo kakve aktivnosti, koje bi uticale na kompetentnost, nepristrasnost, pravičnost i poslovnost;
- evidencije podataka sa ispita u Zapisniku i Završnom izveštaju sa ispita,;
- izbegavanje sukoba između ličnih i interesa sertifikacionog tela, organizacije i korisnika usluga;
- razvijanja svesti osoblja o značaju odluke o sprovedenom postupku sertifikacije.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Osoblje TCI-CERT-a obezbeđuje nepristrasnost na sledeći način:

- savesno izvršavanje obaveza i potpuno preuzimanje odgovornosti;
- ne pružanjem usluga savetovanja drugih pravnim licima;
- sprečavanjem bilo koje tendencije sertifikacionog tela, da dozvoli komercijalnim ili drugim razlozima da spreče konzistentno i objektivno obavljanje poslova sertifikacije;
- izbegava sukob između ličnih i interesa sertifikacionog tela, organizacije i korisnika usluga.

Svo osoblje TCI-CERT-a potpisuje *Izjavu o nepristrasnosti*, OB-ST-01, kojom Sertifikaciono telo potvrđuje da shvata proces nepristrasnosti pri realizaciji procesa sertifikacije osoba, da upravlja sukobima interesa osoblja sertifikacionog tela i da osigurava objektivnost svojih aktivnosti sertifikacije.

5.2 Početne informacije o postupku sertifikacije osoba

Postupak sertifikacije zasnovan je na uspostavljenom sistemu ocenjivanja usaglašenosti u Sertifikacionom telu i uobičajenim elementima funkcionalnog pristupa ocenjivanju usaglašenosti, Sertifikaciono telo pruža svoje usluge svim podnosiocima, u skladu sa definisanim aktivnostima dokumentovanog sistema menadžmenta, odobrenim šemama sertifikacije iz obima akreditacije, bez neopravdanih finansijskih i drugih uslova. Na taj način, svi podnosioci imaju ista prava i isti tretman u realizaciji procesa sertifikacije osoblja. Pristup zahtevanoj šemi sertifikacije je zagarantovan svim podnosiocima, koji smatraju i/ili imaju dokaze, da poseduju odgovarajuću znanja i/ili veštine, zahtevane predmetnom šemom sertifikacije.

Informisanje potencijalnih korisnika usluga o detaljima postupka sertifikacije osoba vrši se posredstvom sajta www.tehnickicentar-inspekt.com i izvodom iz ove procedure (Pravila sertifikacije) koja je dostupna na sajtu TCI d.o.o. Na ovoj internet stranici svaka zainteresovana strana može da se informiše i o sertifikacionom telu TCI-CERT i uslugama koje pruža organizacija TCI.

5.3 Postupak sertifikacije

Postupak sertifikacije osoba obuhvata sledeće faze:

- podnošenje prijave za sertifikaciju;
- preispitivanje podnetih prijava za sertifikaciju;
- ocenjivanje - vrednovanje podnetih dokaza o ispunjenosti zahteva šeme sertifikacije;
- izrada ponude i/ili ugovaranje;
- sprovođenje ispita sertifikacije;
- odlučivanje o sertifikaciji;
- nadziranje radi održavanja sertifikacije (ako je primenljivo);
- korišćenje sertifikata;
- resertifikacija.

Navedene aktivnosti se sprovode u skladu sa procedurama:

- PR-ST-04: *Kvalifikacija i sertifikacija zavarivača,*
- PR-ST-05: *Kvalifikacija i sertifikacija osoba za IBR.*
- PR-ST-06: *Sprovođenje ispita za sertifikaciju osoba za IBR*

Menadžeri šema sertifikacije i administrator odgovorni su za koordinaciju i administriranje postupka sertifikacije, pružaju korisniku detaljne informacije o postupku, u neposrednom kontaktu, telefonom, običnom i elektronskom poštom, upućujući ga na odgovarajuću web podstranicu, šaljući mu prikladnu promotivnu reklamnu dokumentaciju.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Istovremeno, korisnik se informiše, na prethodno pomenute načine, u skladu sa njegovim interesovanjima, o zahtevima odgovarajuće šeme sertifikacije, načine na koje se i vrše sertifikacije.

Pre prijavljivanja preporučuje se potencijalnom podnosiocu da detaljno pročita pravila koja se nalaze na sajtu TCI, kao i preduslove, koji se zahtevaju za kategoriju osoba, za koju podnosi prijavu. U slučaju da podnosilac ima bilo kakva pitanja, najbolje je da se obrati Sertifikacionom telu, radi razjašnjenja. Tada se korisniku pružaju detaljne informacije, u zavisnosti od vida i vrste sertifikacije, kakve dokaze o pretpostavci ispunjavanja zahteva odgovarajuće šeme sertifikacije, odnosno koju prateću dokumentaciju i slično, podnosilac treba da dostavi, radi kompletiranja svoje prijave.

Takođe, potencijalnom korisniku/kandidatu preporučuje se da se upozna i sa ostalom dokumentacijom, javno objavljenom na web podstranici, u kojoj su detaljnije opisani važni aspekti postupka sertifikacije, kao što su:

- deklarisanost objektivnost u sprovođenju sertifikacije;
- pravila obezbeđivanja nepristrasnosti i objektivnosti u radu Sertifikacionog tela;
- obezbeđenje poverljivosti podataka iz postupka sertifikacije - Pravila čuvanja poslovne tajne u Sertifikacionom telu;
- pravo na reklamaciju sprovedenog postupka i/ili osporavanje odluka - Pravila rešavanja žalbi i prigovora korisnika;
- pravila i uslovi za korišćenje dobijenog sertifikata, kao sertifikovana osoba - Kodeks ponašanja.

5.3.1 Prijava za sertifikaciju

Kandidat se prijavljuje za kvalifikacioni ispit putem formalizovanih obrasca Prijava za sertifikaciju:

- OB-ST-06 P rijava za sertifikaciju zavarivača i
- OB-ST-07 Prijava za sertifikaciju osoba za IBR.

Prijave se mogu preuzeti sa sajta ili se, na zahtev podnosioca, dostavljaju poštom (običnom ili elektronskom).

Potrebno je da podnosilac pažljivo pročita sve tačke u prijavi i da se na sve odgovori. Popunjena prijava mora biti potpisana/overena od strane podnosioca. Prijava sa odgovarajućim dokazima može se dostaviti običnom ili elektronskom poštom ili se može doneti lično u prostorije Sertifikacionog tela.

Uz prijavu podnosilac je dužan da dostavi dokumentaciju (kopije!), radi dokazivanja/potvrđivanja da ispunjava preduslove za sertifikaciju, koji se zahtevaju predmetnom šemom sertifikacije (na primer, ako je primenljivo, uslovi koji se odnose na obrazovanje, radno iskustvo, obuke i iskustvo, očni pregled...).

Preduslovi za sertifikaciju osoba, ako postoje i zahtevaju se konkretnom šemom sertifikacije, javno su dostupni na web podstranici Sertifikacionog tela, kao inicijalne informacije za potencijalne korisnike.

5.3.2 Vrednovanje podnetih dokaza o ispunjenosti zahteva šeme sertifikacije

Podnete prijave razmatrju menadžeri šema sertifikacije, koji preispitivanjem prijave utvrđuje:

- da li je prijava jasna, razumljiva i kompletna;
- da li su dostavljeni dokazi odgovarajući i validni;
- da li je svaka razlika u pristupu i mišljenjima na odgovarajući način rešena;
- da li je Sertifikaciono telo u mogućnosti da izvrši sertifikaciju u skladu sa prijavom.

Sertifikaciono telo proverava svaku primljenu prijavu sa stanovišta kompletnosti, odnosno da li su pružene sve tražene informacije i da li postoje zapis (dokazi) koji su potrebni (traženi) i koje je

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

podnosilac naveo u prijavi. U slučaju da neke informacije/zapisi nedostaju, od podnosioca će se tražiti da dopuni prijavu. Nekompletne prijave se neće dalje procesuirati.

Sertifikaciono telo verifikuje posebne potrebe i udovoljava im, u razumnoj meri i bez narušavanja integriteta ocenjivanja, uzimajući u obzir važeće propise.

Podnosilac prijave biće obavešten o rezultatima preispitivanja prijave najkasnije od 10 radnih dana od datuma kompletiranja prijave od strane podnosioca.

Ukoliko se tokom preispitivanja utvrdi da neki od dostavljenih dokaza nisu adekvatni ili da su Sertifikacionom telu potrebne dodatne informacije za adekvatno preispitivanje prijave, Sertifikaciono telo će zatražiti od podnosioca adekvatne dokaze, odnosno dodatne informacije.

U slučaju da podnosilac ne dostavi zatražene dokaze ili dodatne informacije u propisanom periodu (u roku od 5 radnih dana od datuma dostavljanja zahteva za kompletiranje dokumentacije), smatraće se da je odustao od sertifikacije.

Ukoliko se utvrdi, da podnosilac prijave ne ispunjava preduslove za sertifikaciju, Sertifikaciono telo će odbiti prijavu i podnosilac će o tome pisanim putem da bude obavešten, uz jasno obrazloženje zašto je prijava odbijena.

Podnosilac prijave ima pravo žalbe na donetu odluku o odbijanju prijave.

5.3.3 Ponuda

Ukoliko je prijava prihvaćena (podnosilac ispunjava preduslove za sertifikaciju), podnosilac prelazi u status kandidata i dostavlja mu se ponuda. Potrebno je da kandidat potvrdi da prihvata ponudu.

Sertifikaciono telo izrađuje ponudu za pružanje usluge sertifikacije za konkretnu šemu sertifikacije na osnovu elemenata, utvrđenih u prijavi i u skladu sa važećim cenovnikom. Po potrebi, Sertifikaciono telo će, na zahtev kandidata, objasniti i razjasniti ponudu, ili neki njen deo, u delu u kom ona nije razumljiva podnosiocu zahteva.

Nakon prihvatanja ponude od strane kandidata / korisnika usluge, pristupa se ugovaranju, ako je primenljivo ili ako je to zahtev korisnika usluga.

Nakon toga, korisnik usluga je u obavezi da uplati troškove za početnu sertifikaciju osoba.

5.3.4 Ispit

Na osnovu ispita se ocenjuje kompetentnost kandidata primenom kriterijuma, specificiranih u šemama sertifikacije, odnosno relevantnim standardima, za svaki pojedinačni ispit. S obzirom da su kriterijumi prihvatljivosti rezultata definisani u odgovarajućoj šemi sertifikacije, odnosno relevantnom standardu, apsolutno je i u celosti ostvarena objektivnost pri sprovođenju ispita, jer je obezbeđena uporedivost rezultata svakog pojedinačnog ispita, po sadržaju i težini, kao i validnost odluka o polaganju/ne polaganju.

Da bi se zahtevano ocenjivanje moglo nesmetano sprovesti, menadžeri šeme sertifikacije realizuje odgovarajuće pripreme, u skladu sa odgovarajućom šemom sertifikacije, u kojima su definisane aktivnosti i odgovornosti za njihovo izvršenje, a koje su od značaja za realizaciju ocenjivanja.

Svi delovi ispita se obavljaju dosledno u skladu sa zahtevima konkretne šeme sertifikacije. Ispiti, koje organizuje Sertifikaciono telo, su pravedni, pouzdani i validni.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Ispit se realizuje u određeno vreme i na dogovorenoj lokaciji. Kandidati su dužni da na ispit dođu na vreme i da sa sobom ponesu lična dokumenta, pomoću kojih se mogu identifikovati (lična karta, pasoš). Kandidati, za koje se ne može potvrditi identitet, ne mogu polagati ispit.

Najduže dopušteno vreme na raspolaganju kandidatima zavisi od toka ispitnog postupka, od broja ispitnih uzoraka i njihove složenosti i sl., i iznosi najduže osam sati. Tokom ispita nije dozvoljeno korišćenje mobilnih telefona, lap topova i sličnih uređaja.

Pomoćna sredstva za ispit: Dozvoljena je upotreba odgovarajućih standarda, za konkretnu metodu ispitivanja IBR, kodova, specifikacija ili elektronskih uređaja (kalkulator) samo ako su deo ispita i ako ih odobri sertifikaciono telo.

Ispit realizuju ispitivači ST, koji i moraju biti ovlašćeni od strane sertifikovanog tela da sprovede, nadgledaju i ocenjuju ispite.

Realizacija ispita obuhvata:

- informacije koje saopštavaju ispitivači kandidatima, pre početka samog ispita a odnose se način odgovaranja na pitanja i popunjavanje listova testa, dužinu trajanja ispita, kao i ostale organizacione aktivnost ispita;
- obavezu ispitivača da realizuje ispit prema relevantnoj šemi sertifikacije i procedure;
- pitanja za pismeni deo ispita formiraju se iz odgovarajuće "Zbirke pitanja", koja su data u formi četiri ponuđena odgovora, ravnomerno raspoređeno po kompletnom zahtevanom gradivu. Samo jedan odgovor je tačan a ostali su netačni ili nepotpuni. Nakon završetka pismenog dela ispita kandidati se obaveštavaju o roku u kom će im biti saopšteni rezultati ispita;
- za praktični deo ispita, ispitivači kandidatima saopštavaju jasne instrukcije pre početka tog dela ispita;
- nakon sprovedenog kompletnog ispita, kandidati popunjavaju Anketni list u cilju prikupljanja informacija o zadovoljenju zahteva korisnika.

Nakon završetka ispita ispitivači će:

- izvršiti ocenu pisanog dela ispita (za šeme sertifikacije gde je to primenljivo),
- proveriti ispitivani uzorak i oceniti izveštaj i pisano uputstvo ili proceduru (za šeme sertifikacije gde je to primenljivo),
- popunuti Zapisnik o održanom kvalifikacionom ispitu i Završni izveštaj o ispitima, potpisati i dostaviti menadžeru šeme sertifikacije.

Sertifikaciono telo je verifikovalo tehnike za ocenjivanje kandidata, čime je obezbeđeno da je svako ocenjivanje fer i validno.

5.3.5 Odluka o sertifikaciji

Odluku o sertifikaciji donosi menadžer šeme sertifikacije ili lice koje je menadžer sertifikacije odredio a koje nije učestvovalo u ispitu. Nakon donošenja pozitivne odluke o sertifikaciji menadžer šeme obaveštava kandidata o rezultatima ispita i pravilima, obavezama i odgovornosti sertifikovane osobe tokom perioda korišćenja sertifikata, tj. poštovanjem Kodeksa ponašanja.

Kandidatu koji u potpunosti ispunjava sve uslove za sertifikaciju navedene u ovoj proceduri TCI-CERT će izdati odgovarajući sertifikat (dvojezični- srpsko/engleski).

Sertifikat se štampa u jednom primerku, a po potpisivanju od strane Menadžera šeme sertifikacije kopira i čuva u registru sertifikovanih osoba.

Period važenja sertifikata je pet godina i označen je na sertifikatu. Početni datum je dan kada su ispunjeni svi zahtevi za sertifikaciju (obuka, iskustvo, pozitivan nalaz očnog pregleda, uspešno završen kvalifikacioni ispit).

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Ako menadžer šeme utvrdi da nisu ispunjeni uslovi za dodelu sertifikata, TCI-CERT će obavestiti kandidata o rezultatima ispita i mogućnosti podnošenja žalbe u roku od osam dana od dana dobijanja odluke.

5.3.6 Korišćenje sertifikata

U periodu važenja sertifikacije sertifikovana osoba je u obavezi da se pridržava odredbi iz Kodeksa ponašanja, koje se odnose na obaveze sertifikovanih osoba, prevashodno na:

- način komunikacije između Sertifikacionog tela i sertifikovane osobe,
- nadzor nad radom sertifikovanog osoblja (ako je primenljivo),
- postupak resertifikacije,
- izmene u šemi sertifikacije,
- postupak suspenzije i/ili oduzimanja sertifikata.

Ovaj kodeks ponašanja sklapaju Sertifikaciono telo, kao vlasnik sertifikata, i sertifikovana osoba, kao nosilac sertifikata.

Pravila za korišćenje sertifikata iz navedenog kodeksa su javno objavljena na web podstranici Sertifikacionog tela.

5.3.6.1 U slučaju kršenja odredbi sporazuma o korišćenju sertifikata, odnosno neprimerenog korišćenja atributa sertifikacije od strane nosioca sertifikata reaguje se odgovarajućim korektivnim merama, sa kontrolisanim rokom sprovođenja i postignutim rezultatima.

Sertifikaciono telo može da preduzme mere prema sertifikovanoj osobi, a tipični razlozi su:

- odstupanja od usaglašenosti sa zahtevima šeme sertifikacije / relevantnog standarda, koja nisu takva da bi se naložilo oduzimanje sertifikata, ali nisu ni otklonjena u dogovorenom roku;
- neadekvatnog korišćenja sertifikata;
- nepoštovanje odredbi sporazuma o korišćenju sertifikata.

U ovakvim slučajevima Sertifikaciono telo može da suspenduje korišćenje sertifikata na određeni period vremena, radi otklanjanja uočenih neusaglašenosti. Sertifikaciono telo dostavlja pisano obaveštenje o suspenziji sertifikacije, zajedno sa razlozima za donošenje takve odluke i uslovima, pod kojima će osoba moći ponovo da koristi sertifikaciju.

Ako na kraju perioda suspenzije Sertifikaciono telo (nakon provere ispunjenosti uslova za ponovno korišćenje sertifikata) utvrdi, da nisu u potpunosti otklonjene prepoznate neusaglašenosti, odnosno da nisu sprovedene utvrđene mere za njihovo otklanjanje, Sertifikaciono telo može doneti odluku o smanjenju predmeta i područja sertifikacije ili o oduzimanju sertifikacije, odnosno o oduzimanju prava na korišćenje sertifikata, što je obavezno u sledećim slučajevima:

- ako su tokom nadzora sertifikovane osobe otkrivene veće neusaglašenosti;
- ako je nosilac sertifikata / sertifikovana osoba preduzeo neadekvatne mere u slučaju suspenzije sertifikata;
- ako je došlo do onemogućenosti sertifikovane osobe, u dužem vremenskom periodu, da realizuje poslove, koji su u vezi sa izdatim sertifikatom.

U slučajevima, kada postoji promena u šemi sertifikacije, odnosno u relevantnom standardu, Sertifikaciono telo pogodno informiše korisnike usluga o izmenjenim zahtevima metode i mehanizmima za verifikaciju.

Sertifikaciono telo sprovodi redovni postupak sertifikacije za sve zainteresovane korisnike / kandidate po izmenjenoj šemi sertifikacije. Obično, u tim slučajevima, izdati sertifikati ostaju da važe do isteka, ukoliko izmena referentnog standarda, odnosno izmenjena šema sertifikacije, ne zahteva drugačije.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

5.3.7 Resertifikacija

Po isteku utvrđenog perioda važenja sertifikata obavlja se resertifikacija - aktivnosti na produženju važenja sertifikata, na osnovu utvrđenih pravila u pojedinoj šemi sertifikacije. Ako je, nakon sprovođenja ovih aktivnosti, odluka pozitivna, izdaje se nov sertifikat. O resertifikaciji odlučuju iste funkcije, koje su odlučivale o sertifikaciji.

Faze u postupku resertifikacije su identične fazama u postupku početne sertifikacije. Zahtevi za resertifikaciju su dati u šemi sertifikacije i uglavnom su identični zahtevima za početnu sertifikaciju.

O produženju važenja sertifikata vode računa sertifikovane osobe, koje moraju blagovremeno da se prijave za postupak resertifikacije Sertifikacionom telu.

Ako se sertifikovana osoba ne prijavi za resertifikaciju, u skladu sa šemom sertifikacije, prestaje joj važenje sertifikata.

Sertifikovana osoba je dužna da dostavi prijavu za resertifikaciju, zajedno sa dokazima o ispunjenju kriterijuma za resertifikaciju, datih u šemi sertifikacije / relevantnom standardu, i ostalim dokazima, koji se prijavom zahtevaju. Ako se utvrdi, da prijava nije kompletna, tj. nisu dostavljeni dokazi o ispunjenju kriterijuma za resertifikaciju od podnosioca prijave se zahteva da istu dopuni u određenom roku. Nekompletne prijave se neće dalje procesuirati.

Za sve prijave za resertifikaciju, koje su dospele u Sertifikaciono telo nakon dva meseca pre isteka sertifikata, kao i za slučajeve kašnjenja u kompletiranju prijave i dokaza, koji se prijavom zahtevaju, Sertifikaciono telo ne garantuje obezbeđenje kontinuiteta sertifikacije.

Sertifikovana osoba će pisano biti obaveštena o odluci o resertifikaciji, na koju ima pravo žalbe.

Posebno, shodno kriterijumima, utvrđenim u šemi sertifikacije zavarivača, odnosno relevantnim standardima, moguće je i administrativno produženje važenja sertifikata. Nakon isteka perioda važenja, sertifikat se može produžiti za period, koji je određen u primenjenom standardu za kvalifikaciju i sertifikaciju zavarivača, ako su ispunjeni uslovi, definisani u tom standardu.

Nakon 5 godina, pre isteka perioda važenja nakon sertifikacije i resertifikacije, sertifikaciono telo TCI-CERT će obnoviti sertifikaciju za novi period važenja pod uslovom da sertifikovana osoba dostavi validne dokaze.

Za organizovanje navedenih aktivnosti zaduženi su menadžeri šema sertifikacije.

5.4 Šema sertifikacije zavarivača

Za šemu sertifikacije zavarivača na početku ispita ispitivači su dužni da podele ispitne testove kandidatima, za polaganje prvog, teorijskog, dela ispita - poznavanje struke, i objasne način popunjavanja istih.

Kandidati polažu ispit iz poznavanja struke u trajanju do 30 minuta. Testovi se sastoje od pitanja sa ponuđenim odgovorima, od kojih kandidat treba da izabere tačan/tačne odgovore.

Odmah nakon isteka predviđenog vremena za ispit kandidati su dužni da testove predaju ispitivačima.

Ako kandidat taj deo ispita ne položi, ne mora ponovo da ga polaže u slučaju da položi praktični deo ispita, s obzirom da teorijski deo ispita nije eliminacioni.

Rezultati teorijskog dela ispita se upisuju u predviđene zapise i, nakon overavanja, ispitivač ih dostavlja rukovodiocu Sertifikacionog tela na preispitivanje.

Ako je ispit iz poznavanja struke „nezadovoljavajući“, sertifikat se može izdati kandidatu na osnovu položenog kvalifikacionog (praktičnog) dela ispita, u skladu sa zahtevima šeme sertifikacije. Ako izrađeni ispitni uzorak zadovoljava propisane nivoe kvaliteta, utvrđene u relevantnom standardu, kandidatu će se izdati sertifikat, a za (teorijsko) poznavanje struke na sertifikatu će pisati da nije prihvatljivo.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Od korisnika usluga za kvalifikaciju i sertifikaciju zavarivača se traži da pripremi WPS listu (Specifikaciju tehnologije zavarivanja) za izradu ispitnog uzorka, sertifikate osnovnog i dodatnog materijala i sl., a na osnovu odgovarajuće kvalifikovane tehnologije zavarivanja

Zavarivač zavaruje ispitni uzorak obavezno u prisustvu ispitivača, koji mu, neposredno pre početka rada, propisno obeleži predmetni uzorak.

Tokom sprovođenja ispita, pri zavarivanju ispitnog uzorka, ispitivač mora poštovati sve odredbe šeme sertifikacije, po kojoj se realizuje kvalifikacioni ispit.

Ispitne uzorke, zavarene kod korisnika, ispitivač doprema u Sertifikaciono telo, i predaje ih rukovodiocu Sertifikacionog tela. Uzorci se evidentiraju u posebnoj evidenciji i, uz zahtev za rad predaju Laboratoriji na dalja ispitivanja.

U slučaju nezadovoljavajućeg rezultata vizuelno i/ili dimenzionalnog laboratorijskog ispitivanja, ispitni uzorak se ne podvrgava daljim ispitivanjima, čime se postupak sertifikacije završava.

Ukoliko su rezultati vizuelno i/ili dimenzionalnog laboratorijskog ispitivanja zadovoljavajući, Laboratorija nastavlja predviđena ispitivanja dokle god predmetni uzorak zadovoljava odgovarajuće nivoe prihvatljivosti. Nakon završenih ispitivanja Laboratorija prosleđuje izveštaje o obavljenim ispitivanjima rukovodiocu Sertifikacionog tela.

Ispitni uzorci, kada nisu uništeni u postupku ispitivanja, vraćaju se korisniku.

Ukoliko kandidat traži sertifikat koji uključuje odredbe Pravilnika o opremi pod pritiskom ("Službeni Glasnik RS" br. 114/2021), Prilog I, t.3.1.2, a koji je u skladu sa osnovnim zahtevima Direktive 2014/68/EU za opremu pod pritiskom, potrebno je da kandidat polaže dodatni test od 10 pitanja iz oblasti zavarivanja materijala koji se koriste za izradu opremi pod pritiskom. Dodatni test traje do 30 minuta. Testovi se sastoje od pitanja sa ponuđenim odgovorima, od kojih kandidat treba da izabere tačan/tačne odgovore. Takođe, praktičan deo ispita olra da se sprovede na materijalu koji se koristi za izradu posuda pod pritiskom.

Ako je doneta pozitivna odluka o sertifikaciji, kandidatu se izdaje sertifikat, koji važi 2 ili 3 godine od datuma donošenja odluke o sertifikaciji, prema šemi sertifikacije / relevantnom standardu.

Izdavanje sertifikata podnosiocu/sertifikovanoj osobi organizuje menadžer šeme sertifikacije zavarivača, nakon ispunjenja svih finansijskih i ostalih utvrđenih obaveza.

Način uručenja sertifikata podnosiocu zahteva može biti lično ili poštom.

Važno je istaći, da sertifikacija po navedenim šemama sertifikacije/međunarodnim referentnim standardima predstavlja potvrdu opštih znanja, kompetencija u tehnikama zavarivanja. Sertifikat ni u kom slučaju ne podrazumeva odobrenje za rad, jer takvo odobrenje je odgovornost poslodavca.

5.5 Šema sertifikacije osoba za IBR

Ispit obuhvata IBR metodu, tehniku i industrijski sektor kako je definisano šemom sertifikacije osoba za IBR. Ispitna pitanja se prave prema relevantnom planu i programu za metod, tehniku, sektor i nivo sertifikacije. Ispiti se organizuju tako da ocene kompetentnost na osnovu pismenog, usmenog i praktičnog dela, a u skladu sa šemom sertifikacije. Proces pripreme i sprovođenja ispita treba da obezbedi poverljivost i sigurnost ispitnih pitanja i uzoraka.

Menadžer šeme sertifikacije određuje mesto i datum polaganja ispita, posle usaglašavanja sa ispitivačima i kandidatima, a informacija se prosleđuje kandidatima e-poštom.

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

Ispiti se organizuju u prostorijama sertifikacionog tela TCI-CERT.

Kvalifikacioni ispit se sastoji od sledećih delova:

Za nivo 2:

- opšti deo ispita;
- specifični deo ispita*;
- praktični deo ispita;
- pisanje IBR uputstva.

Za nivo 3:

- osnovni deo ispita, koji se sastoji od sledećih stavki:
- stavka A tehničko znanje;
- stavka B poznavanje dokumenta sertifikacionog tela;
- stavka C Nivo 2 znanja o metodama;
- glavni element ispita, koji se sastoji od sledećih stavki:
- tačka D opšti pregled;
- stavka E specifični ispit*;
- stavka F pisanje IBR procedure.

Napomena: * Specifični deo ispita za osobe nivoa 2 i 3 sadrži pitanja iz oblasti Pravilnika o opremi pod pritiskom ("Službeni Glasnik RS" br. 114/2021) Prilog I, t.3.1.2, a koji je u skladu sa osnovnim zahtevima Direktive 2014/68/EU za opremu pod pritiskom.

Da bi kandidati uspešno položili kvalifikacioni ispit, moraju dobiti minimalnu ocenu od 70% za svaki ispitni element (opšte, specifično, praktično i pisanje uputstva ili procedure za IBR metodu). Za element praktičnog ispita, minimalna ocena od 70 % se dobija za svaki ispitani uzorak i element za pisanje instrukcija za IBR, prema potrebi.

Ukoliko kandidat traži sertifikat koji uključuje odredbe Pravilnika o opremi pod pritiskom ("Službeni Glasnik RS" br. 114/2021), Prilog I, t.3.1.3 , a koji je u skladu sa osnovnim zahtevima Direktive 2014/68/EU za opremu pod pritiskom, potrebno je da kandidat polaže dodatni test od 10 pitanja iz oblasti metode ispitivanja IBR na opremi pod pritiskom. Testovi se sastoje od pitanja sa ponuđenim odgovorima, od kojih kandidat treba da izabere tačan odgovor. Da bi kandidat uspešno završio dodatni test potrebno je da tačno odgovori na minimlno 70% pitanja.

Detaljniji opis sprovođenja ispita sertifikacije osoba za IBR dat u proceduri PR-ST-06: Sprovođenje ispita za sertifikaciju osoba za IBR.

5.6 Postupak sa žalbama i prigovorima

Žalbu Sertifikacionom telu može da izjavi podnosilac/kandidat ili sertifikovana osoba, koja je nezadovoljna odlukom, koju je donelo Sertifikaciono telo i zahteva ponovno razmatranje iste.

Prigovor je izraz nezadovoljstva, osim žalbi, bilo koje osobe ili organizacije, upućen Sertifikacionom telu, u vezi sa aktivnostima sertifikacije, na koji se očekuje odgovor.

Sa svim žalbama i prigovorima Sertifikaciono telo postupa konstruktivno, nepristrasno i blagovremeno.

Sertifikaciono telo ima definisan i dokumentovan način za rešavanje žalbi i prigovora, koji je javno dostupan na web podstranici, kao i na zahtev svih zainteresovanih strana.

Utvrđenim postupkom Sertifikaciono telo je obezbedilo:

Naslov	OPŠTA PRAVILA SERTIFIKACIJE	Oznaka: UP-ST-01
--------	------------------------------------	-------------------------

- da se podnosiocu potvrdi prijem primljenog prigovora/žalbe;
- da se razmatra opravdanost prigovora/žalbe;
- da se obezbedi, da osoba/ im, koji rešava prigovor/žalbu, ne bude ona /onaj, koji je učestvovao u procesu sertifikacije osobe;
- da se preduzmu odgovarajuće mere za otklanjanje uzroka, eventualno, utvrđene neusaglašenosti i da se ocene njihovi efekti;
- da se vode zapisi o svim prigovorima/žalbama, konačnim odlukama i naknadnim merama, koje su preduzete;
- da se obavesti podnosilac prigovora/žalbe o konačnoj odluci.

5.7 Poverljivost informacija i podataka

Politika kvaliteta Sertifikacionog tela, između ostalog, sadrži i opredeljenje, da se poštuju zahtevi, koji se odnose na poverljivost. Obaveze u vezi poverljivosti odnose se na sve pojedince, zaposlene u telu, kao i na članove komisije i na spoljna tela ili pojedince, koji rade u ime Sertifikacionog tela. Osoblju Sertifikacionog tela je zabranjeno neovlašćeno davanje bilo kakvih informacija dobijenih u procesu sertifikacije, na način koji nije u skladu sa postojećim pravilima, odnosno internim aktima Organizacije / Sertifikacionog tela TCI-CERT.

Svo osoblje TCI-CERT-a i članovi Komisije za sertifikaciju, pre prvog zaključenja ugovora, dužni su da potpišu „Izjavu o poverljivosti“ čime se obavezuju da neće otkriti nijednu informaciju o klijentu osobama koje za to nisu ovlašćene. Overena Izjava trajno obavezuje njenog potpisnika. Sve informacije koje se prikupe tokom postupka kvalifikacije i sertifikacije tretiraju se kao poverljive i ne mogu se neovlašćenim osobama bez pismenog pristanka osobe koje se te informacije tiču, otkrivati.

U slučaju da se iz nekih, na zakonu utemeljenih, razloga javi potreba za objavom poverljivih informacija, to se ne sme sprovesti bez da se osoba koje se te informacije tiču, prethodno o tome obavesti.

6 Veza sa drugim dokumentima

- Poslovnik o kvalitetu TCI-CERT,
- PR-ST-03: *Opšta pravila sertifikacije,*
- PR-ST-04: *Kvalifikacija i sertifikacija zavarivača,*
- PR-ST-05: *Kvalifikacija i sertifikacija osoba za IBR.*
- PR-ST-06: *Sprovođenje ispita za sertifikaciju nosoba za IBR*

7 Zapisi

nema

8 Prilozi

Nema

9 Izmene

nema

Datum	Revizija	Reviziju uradio/la:
/	/	/